

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre ——— 8 korona
Félévre ——— 4 " "
Negyedévre ——— 2 " "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

I. Ferdinánd bolgár király.

Tirnovóban, az egykori bolgár birodalom fővárosában a hét elején kikiáltották az ország teljes függetlenségét és egyúttal Kóburg Ferdinánd fölvetta a királyi címet. Bulgária mint török hűbéres tartomány, harminc év alatt annyira megerősödött, hogy a török gyámolításra többé már reá nem szorul.

Ferdinánd fejedelmet a történeti hagyományok tisztelete vitte Tirnovóba, a régi bolgár birodalom fővárosába. Tirnovó a bolgár fejedelemség kellő közepén van; a Jantra-folyó völgyében, sziklás hegyoldalon épült ősrégi város, mely 1186. évtől 1392-ig, amikor a törökök elfoglalták, az ország fővárosa és a régi bolgár cárok székhelye volt. Itt koronázták meg az összes bolgár uralkodókat, itt állapították meg 1879-ben a bolgár alkotmányt s ugyanez évben választották meg Battenberg Sándort bolgár fejedelemmé.

Kóburg Ferdinándot, a most már független bolgár királyság uralkodóját 1888-ban választották fejedelemmé. A mi uralkodó családunkból való feje-

delmi sarj az összes európai nagyhatalmasságok rokonszenve mellett kormányozta egész ezideig Bulgáriát, mely most a török uralom alól felszabadította magát.

Ferdinánd fejedelem ezelőtt négy nappal tudatta az európai hatalmakkal, hogy Bulgária, közvetlenül visszatérése után, független állammá fogja magát nyilvánítani. Hozzáteszi, hogy Bulgáriának ezt a lépését érthetőnek tartják ugyan, de azért mégis nagy aggodalommal néznek eléje, mert még nem tudják, hogy vajjon Konstantinápolyban milyen hatást fog e hír tenni.

Ezért Bulgáriában is, annak ellenére, hogy rendületlen elhatározással ragaszkodnak szándékuk megvalósításához, elvannak készülve a legvégső konzekvenciára. Bulgária ezért a már fegyverbe szólított negyvenezer tartalékoson kívül már a legközelebbi időben még hatvanötezer embert fog mozgósítani.

Jelen alkalommal bemutatjuk I. Ferdinánd bolgár király sikerült arc-képét.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 34 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utcza 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utcza 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A mezőgazdasági kamarákról.

Megírtuk már, hogy Darányi földművelésügyi miniszter kidolgoztatta a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat tervezetét. Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója és Bernát István, a Gazdaszövetség igazgatója készítették a tervezetet, amely azt célozza, hogy a kamarákban a földműves-osztálynak egy olyan intézménye legyen, amely a gazdáknak ügyes-bajos dolgaikban tanácsot, útbaigazítást adjon, úgyszintén a hatóságoknak és miniszteriumoknak is kezére járjon a gazdákat érdeklő ügyekben. Nemcsak a nagyobb birtokosokat, de a kisembereket, a földművelő népet is igen érdeklí ez az új törvényes alkotás, amely az október 22-én a Köztelken tartandó országos nagy gazdaggyűlésen kerül megvitatás alá.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének ezen a nagygyűlésén az ország összes gazdatestületeinek kiküldöttjei fogják megvitatni ezt a törvényjavaslatot, melyet több évtized óta szorgalmaz már a gazdatársadalom. A mezőgazdasági érdekképviselő törvénybe öntése Darányi miniszter tíz éves üdvös munkálkodásának a betetőzése és minden magyar gazda csak hálával tartozhauk a népszerű miniszternek, aki ezt a rég sürgetett ügyet megvalósulásra juttatja.

A tervezet szerint a mezőgazdasági kamarák az alábbi működést fejtik ki:

Kerületük mező- és erdőgazdasági viszonyait állandóan figyelemmel kísérik s a mutatkozó szükséglethez képest törvényhozási, kormányzati, törvényhatósági intézkedéseket kezdeményeznek, illetve létező törvények és rendeletek végrehajtását sürgetik és ellenőrzik s amennyiben törvény vagy törvényes rendelet által hatósági jogkörrel ruháztatnának fel, megbízhatásuk körében eljárnak;

a területükön működő gazdasági egyesületek, gazdakörök és mezőgazdasági munkáskörök és szakszervezetek alapszabályszerű működése felett ellenőrzést gyakorolnak, azokat nyilvántartják;

a gazdatársadalomnak testületi és szövetkezeti szervezkedését elősegítik, felügyelik és irányítják, gazdasági egyesületekkel és gazdakörökkel, szövetkezetekkel a szükséghez képest szerves összeköttetésbe lépnek, azokat bizonyos feladatokkal ideiglenesen vagy állandóan megbízhatják s általában ilyenmű egyesületeket és szövetkezeteket feladatuk teljesítésében támogatnak;

a mezőgazdasági szakértelem fejlesztése céljából kísérleti telepeket, állomásokat, mintagazdaságokat tartanak fenn, állandó vagy időleges tanfolyamokat, előadásokat, kiállításokat, tanulmányutakat rendeznek, szaklapokat és sakkönyveket adnak ki;

a kormány, törvényhatóságok és bíróságok megkereséseire válaszolnak és szakvéleménnyel szolgálnak;

a mezőgazdasági termelés és belterjessége érdekében közreműködnek a hitelviszonyok javításánál, szervezik gazdasági szükségleti cikkek és tenyészállatok közös beszerzését, előmozdítják öntöző, vízlecsapoló, talajjavító és halászati társulatok, termelőszövetkezetek létesítését, üzemterveket dolgoznak ki, általában a termelőknek a gazdálkodás terén megkeresésre mindennemű szaktanácsal szolgálnak;

a termények értékesítése tekintetében a szükséghez képest vásárokat és aukciókat rendeznek, terménytözsdeket, vásárok, különösen állatvásárok és aukciók igazgatásában résztvesznek s az árjegyzésre befolyást gyakorolnak;

a mutatkozó szükséghez képest gazda és gazda, gazda és gazdatiszt, vagy gazda és kereskedő között felmerült vitás ügyek elintézésére a polgári perrendtartás alapján választott bíróságokat alkotnak;

kerületük tenyészeteiről törzskönyvet vezetnek;

a helyi mezőgazdasági vonatkozású szokásokat nyilvántartják s ezekről kívánatra hivatalos bizonylatot állítanak ki;

a kerületükben működő összes okleveles gazdatisztet, erdőtisztet és állatorvosokat nyilvántartják;

mezőgazdasági statisztikai adatok beszerzésénél közreműködnek;

a munkásközvetítést szervezik;

működésükről, tapasztalataikról, a gazdatársadalom körében felmerülő panaszokról és kívánalmakról, kerületük mezőgazdasági és társadalmi viszonyairól évi jelentést készítenek, melyet a földművelésügyi miniszterhez, az országos mezőgazdasági kamarához és kerületük törvényhatóságaihoz beterjesztenek.

Alkotmány Bosznia-Hercegovinának.

Harminc esztendeje mulott annak, hogy a monarchia csapatai bevonultak Boszniába. Most, hogy a Balkán nagy alakulások küszöbéhez ért, Ő felsége a király az okkupált tartományoknak alkotmányt adott s a királyi ház az ősi kötelék alapján, melyben ezekkel az országokkal állott, szuverén jogait kiterjesztette és így a trónöröklés rendje ezen országokra is alkalmaztatik. Ő felségének a Bosznia és Hercegovina népeihez intézett kiáltványát az alábbiakban közöljük:

Fejedelmi szózat Bosznia és Hercegovina népéhez.

Mi I. Ferenc József, ausztriai császár, Csehország királya, stb. és Magyarország apostoli királya.

Bosznia és Hercegovina lakosságához!

Midőn egy emberöltővel ezelőtt csapataink átlépték országaitok határait, biztosítást nyertek az iránt, hogy nem ellenségként, de barátokul jönnek azzal az eltökélt akarattal, hogy végét vessék ama bajoknak, melyekben hazátok sok esztendőn át oly nehezen sinylődött.

Ez a komoly pillanatban adott szó becsülettel beváltott. Kormányunk folyton arra törekedett, hogy az

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbaigazításért a „HANGYA”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1. (Saját házában.)

országot higgadt törvényszerűséggel ernyedetlen tevékenységgel jobb jövője elé vezesse.

Nagy örömmel mondhatjuk, hogy a fölturt talaj barázdáiban elvetett mag gazdagon fizetett. S magatoknak jótétként kell éreznetek, hogy az erőszak és elnyomás helyébe rend és biztonság lépett, folytonos fejlődésnek indult az anyagi élet, a nagyobb műveltség nemesítő hatása érvényülően van, s hogy a rendezett közigazgatás védőszárnyai alatt ki-ki nyugodtan élvezheti munkája gyümölcsét.

Megannyiunknak komoly kötelessége, hogy ebben az irányban fáradhatatlanul haladjunk előre. Szem előtt tartván e célt, elérkezettnek látjuk azt az időt, hogy e két ország lakosai politikai érettsége iránt való bizalmunknak újabb bizonyítékát adjuk.

Boszniát és Hercegovinát a politikai élet magasabb fokára akarjuk emelni, minélfogva elhatároztuk, hogy e két országnak olyatén alkotmányos berendezkedést engedélyezünk, mely — számot vetvén viszonyaikkal és az általános érdekekkel — ezenképpen kívánságaik és szükségleteik képviselőinek törvényes alapja legyen. Hozzászólhattok ezentúl hazátok ügyeinek intézéséhez, melynek elkülönített igazgatása, úgy mint eleddig, megmarad.

Eme tartományi alkotmány létesítésének elengedhetetlen előfeltétele, hogy a két ország jogállása világos és kétséget kizáró módon megállapíttassék.

Ezen okból, valamint tekintettel azokra az ősi kötelekre, melyek dicső Elődeinket a magyar trónon ezen országokhoz fűzték, szuverén jogainkat kiterjesztjük Boszniára és Hercegovinára s akarjuk, hogy a Házunkra nézve érvényben álló trónöröklés rendje ezen országokra is alkalmaztassék.

Ezen országok lakosai imígy részesei lesznek minden jónak, amit az eleddig főnnállott kapcsolatnak állandó megszilárdítása nyújthat. Az új rend biztosítása lesz annak, hogy hazátokban a kulturának és jólétnek biztos a helye.

Bosnyák és Hercegovinaiak!

Ama nagy gondok közepette, melyek trónunkra nehezdednek, ezentúl is kiváló helyet fog elfoglalni anyagi és szellemi jólétek gondozása. Élvezni fogjátok a törvény előtti egyenlőség nagy jogát, részetek lesz az országos ügyek törvényhozásában és igazgatásában, az összes vallásfelekezetek egyenlő oltalomban részesülnek, teljes mértékben megóvatik nyelveket s nemzeti sajátosságaitok. Az egyéni szabadság s a közjó lesz kormányunknak vezérlő csillaga e két országban.

S ti mindenesetre méltóak lesztek a belétek helyezett

bizalomhoz, ragaszkodástokat és hűségteket tanusítván Irántunk s Házunk iránt.

Éltet Minket a remény, hogy a minden állami haladás legbecesebb záloga, a fejedelem s népek közt való összhang vezetend mindenha közös utainkba.

Ferenc József s. k.

A delegációk ülése.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar és osztrák országos bizottságok ezen a héten kezdték meg a tanácskozásaikat. Az ülések után mind a két bizottság fölvonult a budai várpalotába, hol Ő felsége a király elmondotta trónbeszédét. A delegátusok nevében Zichy Tivadar gróf elnök intézett beszédet a királyhoz, aki az üdvözlő beszédre adott válaszában a következőket mondta:

A delegációk összejövele ezuttal egybeesik egy, monarkiánk jelenlegi birtokállományának biztosítását jelentő eseménynyel, amennyiben a kötelék, mely Boszniát és Hercegovinát harminc év óta azzal egybekapcsolja, feloldhatatlanná vált.

Kormányomnak szakadatlan és eredményes igyekezete ezen országokban oly örvendetes kulturális haladásra vezetett, hogy immár a lakosság az országos ügyek intézésénél való közreműködésbe haszonnal vonható be és a szükségleteinek megfelelő alkotmányos intézmények létesítése megkezdhető. Ez azonban csak az esetben lehetséges, ha a tényleges helyzetnek megfelelőleg a két ország részére világos és félremagyarázhatatlan jogállapot alkotatik. A jelen körülmények közt csak ily módon biztosítható ott az állandóság, amely európai érdekeknek van elismerve.

Csapataimnak a novibazári szandzsákban való visszahívása egyben megdönthetetlen bizonyíték arra, hogy politikánk nem törekszik a jelenlegi birtokállományon túlmenő területi szerzeményekre. Remélhető, hogy ezen, Törökország javára történt lemondás Konstantinápolyban barátságos méltánylásra fog találni és jövő viszonyainknak hasznára fog válni.

A további fejleményeket a török birodalomban azon mélyreható átalakulás után, mely ott végbement, az ezen állam konszolidációjára és erősödésére, valamint az utóbbi években a zavargások alatt szenvedett területek állandó pacifikálására irányuló legjobb kívánatainkkal kísérik.

A hatalmak, mindannyian békés szándékkal eltelve, azon nehézségeket, amelyektől az általános európai helyzet még nem mentes, kölcsönös egyetértésben enyhíteni és megszüntetni igyekeznek.

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesített

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelési árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bérmentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A magyar szövetkezeti mozgalom a külföld előtt. A Gazdasági Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége ez évi kongresszusát, mint egyik legutóbbi számunkban jeleztük, Piacenzában tartotta. A szövetséghez a magyar, svájci, szerbiai és hollandiai, továbbá a német gazdasági szövetkezetek tartoznak, összesen mintegy 17 ezren. A magyar kormányt a kongresszuson dr. Ferdinándy Bertalan miniszteri titkár képviselte, az Országos Központi Hitelszövetkezet képviselőjében pedig Seidl Ambrus vezérigazgató jelent meg. A kongresszuson Luzzatti volt pénzügyminiszter elnökölt. Legérdekesebb mozzanata volt a kongresszusnak, midőn a különböző államok képviselői számoltak be országuk szövetkezeti mozgalmáról. A magyarországi gazdasági hitelszövetkezeteket Seidl Ambrus ismertette. Ismertetésének főrészét a szövetkezetek által elért eredmények, nemkülönben a magyar szövetkezeti törvényalkotásokról, az ezután várható törvényes intézkedésekről és a szövetkezetek vezetésének alapelveiről szóló beszámoló alkotta. Fejtegetéseit a kongresszus élénk érdeklődéssel kísérte s végül meleg tüntetést rendezett az előadónak.

Szövetkezetek segítése. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a hegyvidéki akció keretében négy község: Bilka, Ilonca, Hátmeg és Tökésfalú kosárfonó háziipari szövetkezeteinek egyenként 2200 K. összesen 8800 K. beruházási segítséget adott. Az Országos Központi Hitelszövetkezet a segítség fejében tartozik a nyers anyagot beszerezni, a munkásokat télen vele foglalkoztatni, elkészült portékájukat készpénzben beváltani és értékesíteni.

Mezőgazdasági gépészek biztosítása. A kereskedelmi miniszter egy fölmerült eset alkalmából kimondta, hogy a cséplőgép, gőzeke, vagy gazdasági gép mellett alkalmazottak közül azok, kik iparszerűleg és állandóan gépkezeléssel foglalkoznak, az Országos Munkásbetegségélyezőbe, míg azok a munkások, akik időlegesen s csupán ötletszerűen alkalmaztatnak, a gazdasági munkás- és cselédpénztárba irandók be s biztosítandók. Szegődményes iparosok s azok, kik állandóan műhelyben dolgoznak, a munkásbetegségítő pénztárnál biztosítandók.

Szövetkezeti szeszgyár. Igen okos dolgot cselekszik a zirci járási hitelszövetkezet igazgatósága. Ugyanis a szövetkezet igazgatósága kimondta, hogy Zircen egy mezőgazdasági szeszgyárat létesít. Helyes. A szövetkezetek foglaljanak tért minél több intézménnyel. Ez is az anyagi boldogulás egyik útja.

Amerika a börze elfajulása ellen. Már nemcsak Európában, hanem az új világban is megindult a moz-

galom a börze kinövései ellen. A legutóbbi botrányok a newyorki tőzsdén arra birták a tőzsde vezetőségét, hogy vizsgálatot indítson, amely még folyamatban van. Hire jár különben, hogy az amerikai kormány bizonyos mértékben korlátozni akarja a tőzsde autonómiáját és megnehezíteni a határidőüzletet. Többféle javaslatról tanácskoznak, amelyek közül legtöbb kilátással bír a megvalósításra az, amely a tőzsdét, mely most tulajdonképpen klub, kivetkőztetni akarja magánjellegéből és hatósági felügyelet alatt álló közintézménnyé átválttatni. — Ezzel összefüggésben áll az a törvény, mely szeptember elsején lépett életbe, az ugynevezett buckettshops, vagyis oly börzeirodák ellen, amelyek a tiszta különbözeti játékot kultiválták. Az új törvény értelmében a broker írásbeli fölkérésre köteles bebizonyítani, hogy a megbízásnak valósággal eleget tett, vagyis, hogy valóban megvásárolta azokat az értékeket, amelyekre megbízást kapott.

A „Nép Barátja“. Mint minden évben, úgy az idén is meg fog jelenni a „Nép Barátja“ című naptár. Gazdáink már annyira ismerik ezt a naptárt, hogy teljesen fölöslegesnek tartanók e helyen azt bővebben ismertetni. Azért csak annak tartalmát közöljük tájékoztatásul: Százestendő's jövendőmondó. — Beköszöntő. — Darányi jubileuma (arcképpel). — Köszöntő Darányi jubileumára (vers). — A törvényhozás szociális munkája. — Állami telepítések Magyarországon (hat képpel). — A magyar ifjuság a magyar néperért. — A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége. — A törvény-magyarozó (két képpel). — Az elnökigazgató. — A szövetkezeti közös beszerzés. — Az özvegyasszony fia (vers). — A szociáldemokrácia és a kiszagdák. — A nagyasszony karácsonya (képpel). — A parádi gyűlés (két képpel). — Asszonyok, szövetkezzetek! — Mivé fejlődhetik egy igazi szövetkezet? (képpel). — Egy érdemes kiszagda (arcképpel). — A szomorú nótákról (vers). — A fejőstehenek takarmányozása (képpel). — Lóherések kezelése a védőnövény learatása után. — A rét és legelő trágyázása. — Kereskedelem a mezőgazdaságban. — Mesterséges keltetés (négy képpel). — Gondolatok. — Egy és más a méhészetről (képpel). — Közmondások. — Milyen nyúlfaajtát tenyészünk (képpel). — Falábú Márton bogarai. — Őszi és tavaszi szőlőmetszés. — A Jurenák-féle eke (két képpel). — Mezőgazdasági növények vetőmagszükséglete és termése. — Fedett fejtősjátár (képpel). — A gazda teendői havonkiint. — Gazdasági apróságok. — Tájékozó a műtrágyákról. — Egy eljegyzés története (képpel). — Alakítsunk kosárkötő-szövetkezetet! — Szövetkezeti együttműködés. — Gazdasági címtár. — Magyarország mezőgazdasági intézményei. — Gazdasági egyesületek. — Az O. K. H. címtára. — Általános tudnivalók a postadíjakról. — Adomák.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfi, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ·· Egetett szeszitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

• MI UJSÁG? •

Bogdanovics pátriárka felavatása. Karlócáról jelentik, hogy Nikolics Miron paksági püspök, kongresszusi elnök a szerb nemzeti egyházi kongresszust október 7-ére Karlócára hívta össze. Ez alkalommal a királyi biztos, aki október 6-án utazott Karlócára és közölte a kongresszussal Bogdanovics püspöknek szerb pátriárkává történt legfelsőbb megerősítését. A felavatás délelőtt 9 órakor a Péter Pálról elnevezett templomban nagy ünnepség keretében ment végbe. A szerb nép körében óriási érdeklődés nyilvánult a felavatás iránt. Karlóca összes szállodái, valamint a magánlakások már most le vannak foglalva. Milics Dusan polgármester elnöklésével összeült egy bizottság, mely végleg megállapította a programot. Bogdanovics püspök megválasztása óta az ország minden részéből százával kapta az üdvözlőleveket. A felavatásra több száz küldöttség jelentette be részvételét.

Magyar ember amerikai miniszterjelölt. A szarotogai jelölő gyűlés, amelyen Newyork állam számára kormányzót és minisztereket jelöltek, kellemes meglepetést hozott a magyarságnak. A szarotogai gyűlés ugyanis, mint Newyorkból írják, egy Koenig S. Sándor nevű magyar embert jelölt belügyminiszternek. Koenig még fiatal ember, alig harminchat éves és mint ügyvéd gyönyörű karriert futott be. Az amerikai magyarság körében nagy az öröm, mert Koenig sokat tett a magyarok érdekében.

Hatszáz ezer koronás család egy kiházasító szövetkezetről. Az 1907. évben csődbe került csantavéri kiházasító szövetkezet ügyében a büntető vizsgálat most kiderítette, hogy a vezetőség mintegy hatszáz ezer koronával csalta meg a tagokat. Az igazgatóság tagjai ügynököket tartottak az egész megyéből, ezek a leányokat beiratták s amikor ezek néhány hónap múlva férjhez mentek, az igazgatók a 2000 korona biztosított nászjutalékot felvették. Vida Antal igazgatósági tag a maga, felesége és rokonai nevében mintegy 140 tagot iratott be. A vizsgálat kiderítette, hogy az alapszabályokat soha be nem tartották, a könyvekből a lapokat kitépték, állandóan hamisították azt és elsikkasztották. A károsult több ezer bácskai kiscgazda nagy része teljesen tönkrement.

Különös jubileum. Különös és szinte hihetetlen jubileumot ünnepeltek a minap Kanadában a lóversenyek alkalmával. Taillefer Charles zsoke az ünnepelt, aki a napokban mult 103 éves, hatezredszer szállt lóra és győzött. Az ősz zsoke 8 éves korától 95 éves koráig úgyszólván szakadatlanul lovon ült. Működése alatt számtalan diadalt aratott és nevét a mult század hatvanas éveiben az egész világon ismerték.

Rálőtt a főbíróra. Nagy József sárvári főszolgabíró hivatalában tárgyalta Pissinger Dezső sárvári malomtulajdonosnak kocsisával, Demkó Lajossal felmerült perét. A molnár valami kár okozása miatt visszatartotta a kocsis fizetését, ezért perelte be gazdáját. A főszolgabíró Pissingert a fizetés kiadására és kártérítési igényével pedig a járásbíró elé utasította. Pissinger délután boros állapotban visszatért a szolgabírói hivatalba és ott felelősségre vonta a főszolgabírót. Pártoskodást hányt neki a szemére. A főszolgabíró ügyet sem vetett Pissinger kifakadásaira, mire ez hatlövetű revolvért rántott elő és rálőtt a főszolgabíróra. Az első lövés

hátról, a jobb lapocka alatt találta a főszolgabírót combján és azt átfúrta, azonban a golyó a testben megakadt. Németh Lajos fogházor sietett a főszolgabíró segítségére és mikorra a merénylőt le akarta tartóztatni, ez még öt lövést tett, amelyek azonban nem találtak. A merénylőt átadták a csendőrségnek. A főszolgabíró sebe súlyos, de nem veszélyes.

Letartóztatott orosz kémek Magyarországon. Trstenából jelentik, hogy Berzeviczy Jenő határrendőrfogalmazó Dubova mellett letartóztatott kémkedés miatt két orosz tipográfust. Az idegenek a krakkó-nagyszombati stratégiai útról és hidakról fényképfelvételeket és vázlatokat készítettek.

Lezuhant az épülő hídról. A komárom—érsekújvári vasút építésénél az építés alatt álló dunai vasúti híd negyedik pillérének felállított gerendázat négy méternyi szélességben leszakadt. A rajta dolgozó Loska János és Szabó Lajos munkások a Dunába zuhantak. Szabót kimentették, de Loska a hullámok között eltűnt. A hatóság megejtette a vizsgálatot.

Vád a sírből. Még nyáron történt, hogy Illván kifogták a Vágból Szikora Franciska cselédeleány holttestét. Azt hitték, öngyilkos lett s boncolás után eltemették. A csendőrség azonban tovább nyomozott és kiderítette, hogy a szerencsétlen cselédeleány háziaszszonya: Haas Lujza és Preusz Nándor kolozsvári tanuló félholtra verték, mert a leányt azzal gyanúsította a háziasszonya, hogy egy bögre zsírt ellopott. Mikor látták, hogy a leány elvesztette eszméletét, megrémültek s felbérelték a szomszédban lakó csizmadiát, hogy a leányt dobja a Vág vizébe, amit ez meg is tett. A csendőrség erre mindhármukat letartóztatta s átadta a trencsényi ügyészségnek. A letartóztatottak állhatatosan tagadják a szörnyű vádat s eddig még semmi terhelő bizonyíték sem merült föl ellenük.

Gombamérgezés. Zalátán legutóbb egy hattagú család halt meg gombamérgezésben. A mérges gomba pusztítása ezelő azonban még nem szűnt meg. Most Somogyi József csizmadiamester, a felesége és két leánya vívódnak a halállal.

Zátonyra került hajók. Két hajónak zátonyra jutásáról ad hírt egy Zarából érkezett tudósítás. Az Adria tengerhajózási részvénytársaság „Br. Kemény” nevű gőzöse Szebenikó közelében került zátonyra. A hajónak sikerült a maga erejéből lejutni a zátonyról és minden baj nélkül tovább folytathatta útját. A zárai helytartónak „Dalmát” nevű yachtja a dalmáciai hadtest parancsnokával a fedélzetén, az ottani kikötőbe kimenet a csatorna közepe táján került zátonyra. A „Primers” nevű osztrák gőzös segélyére sietett, de nem sikerült kiszabadítani. Most Triesztből a tengerészeti hatóság „Andasz” nevű gőzöst rendelték a helyszínére.

Robbanás egy szénbányában. Veszedelemes robbanás történt a Délmagyarországi Kőszénbánya Részvénytársaság tornaváraljai kőszénbányájában. A robbanástól, melynek okát még nem tudják, Wachtel Henrik munkás szörnyen halt, tizenegy munkás pedig veszedelmesen megsebesült. Szentivány Miklós bonyhádi főszolgabíró tűzoltókkal és csendőrökkel ment ki a bányához, ahol nyomban megkezdtek a mentést. Míg a budapesti bányakapitány megérkezik, az üzem szünetelni fog. A főszolgabíró már megindította a vizsgálatot.

Tragikus halál. Székesfehérvárról jelentik, hogy Fortvingler Ferenc nyugalmazott fehérvármegyei főpénztáros hétfőn délután három órakor a Püspök-téren összeesett és mire orvosi segítség érkezett, meghalt. A hatvanöt éves embert szívszélhűdés ölte meg.

Veszedelem szántás közben. Simon János nevű nádasladányi legényszántás közben ágyúgolyóra bukkant. A leletet az ekevassal ütögetni kezdte, mire az iszonyú dörejével felrobbant. A golyó ugyanis taracklövedék volt. A robbanás szétszaggatta az ekét, a lovakban is kárt tett, azonkívül a legény hátát súlyosan megsebesítette. A lövedéket a veszprémi hadgyakorlatok alatt veszítették el a tüzerek.

A visszavándorló sorsa. Rivis János újszentannai földműves néhány esztendővel ezelőtt kivándorolt Amerikába. Most, hogy valami kis pénzt összekuporgatott, hazajött családjához. Minap érkezett Aradra s az Arad-Csanádi Vasút motoros vonatán akart Szent-Annára utazni a családjához. Mikor föl akart szállni, valahogyan lebukott s olyan szerencsétlenül esett el, hogy a kocsí, amely éppen abban a pillanatban indult el, keresztülment a lábán. A szerencsétlen embert bevitték a vármegye kórházába s ott még az éjszaka meghalt. Meghalt anélkül, hogy viszontláthatta volna a családját.

Két falu pusztulása. Rettenetes tűzvész pusztított hétfőn Csapod sopronmegyei községben. A megfékezhetetlen elemnek áldozata lett százhusz ház a benne levő állatokkal és az udvaron felhalmozott terményekkel együtt s mindössze tizenöt-husz ház menekült meg a pusztító veszedelemtől. A környék tűzoltói és a csapodi nép minden erőfeszítése dacára sem tudta a tűz terjedését megakadályozni, mert a nagy szél gyorsan széthordta a szikrákat. Az éjfélig tartó tűznek két asszony is áldozatul esett. Ugyancsak Sopronból jelentik, hogy a kapuvári járásban levő Círák községben kedden tűz keletkezett. A mentési munkálatokat, bár több község tűzoltósága megjelent, a nagy szélvihar megakadályozta. Leégett összesen 30 lakóház a hozzátartozó számos melléképületekkel együtt.

Vasuti szerencsétlenség. Kecskemétről írják, hogy minap Kerekegyházáról Kecskemétre indult személyvonat az állomáson elütötte Sodomka Gyula 40 éves pályaoőrt, akit súlyos sérülésével a kecskeméti kórházba szállítottak. A vonat gépésze állítólag jelzés nélkül hozta mozgásba tolatás közben a vonatot.

Apagyilkosság hetven fillérért. Aradról táviratozzák, hogy Stanilla Illés paulisi román gazdától 70 fillért kért a fia. Az apa a kérést megtagadta, miből szóváltás támadt. A szóváltás hevében a fiú fejszét ragadott és agyonvágta az apját. Az apa azonnal meghalt.

A szüret halottjai. Székesfejevárról írják, hogy Szalai János 65 éves fülei lakos a szőlőhegyen lévő pincéjébe akart lemenni, melynek levegője az erjedő must mérges gázával volt tele. Alighogy belépett a pinceajtón, összeroskadt s mielőtt segítség érkezett volna, megfulladt. — Tóth János táci községi bíró fia a szőlőben egy üres szeszes hordót akart bekérgezni, munkája közben a hordó szétrobbant és szilánkjai Tóth Jánost azonnal megölték.

Felrobbant lőpor. Marosvásárhelyről írják: Borzalmas szerencsétlenség történt minap Palota-Ilva község határában. Plato Vaszil fuvaros kocsiján több mázsa puskaport szállított a vasuti munkálatokhoz szükséges robbantáshoz. Útközben vigyázatlanságból ötven kiló puskapor felrobbant s az egész szekér lovastól és emberestül együtt a levegőbe repült. Plato holttestét a robbanás ereje teljesen széjjelszakította.

GAZDASÁGI DOLGOK

A lomb mint takarmány.

Az ideai takarmányszűk esztendőben a gazdának minden módot meg kell ragadnia, hogy hiányzó takarmányát pótolja. Erre alkalmas egyes fák lombja is. A lombfák levelei zölden gyűjtve, akár azonnal feleltethetők, akár pedig zombolyai módon a téli időre tehetőek el. Ezért nagyon ajánlatos, hogy akinek fűz, szeder, ákác, hárs, kőris, éger, szil, bükk, tölgy stb. fái vagy erdeje van, gyűjtse a lombot mindaddig, míg a fagy el nem perzseli. A gyűjtés vagy a leveles gallyak lemetszése vagy tisztán csak a levelek szedése útján történhetik. De szert tehet ily lombra az is, akinek erdeje nincs, de aki a kincstári erdő szomszédságában lakik, mert a kormány megengedte, hogy a reá szoruló kisgazdák ingyen szedhessenek azokból lombtakarmányt, azonban természetesen csak akkor, ha azt az illetékes erdőgondnokságnak bejelentik.

A lombtakarmányt legjobb megszáritva a téli időre eltenni, de miután az ideai esztendő előrehaladottsága már alig teszi a száritást lehetségessé, zombolyázni is lehet azt, még pedig egészen úgy, mint ahogy a csalámádét zombolyázzuk. Ha ugyanis az $\frac{1}{2}$ cm.-nél vékonyabb gallyu nyers lombtakarmány kévétet 4—8 méter széles és tetszés szerinti hosszúságú kazalba 4—6 méter magasan rakjuk, ez néhány nap alatt fölmelegszik és ennél fogva leülepedett. Amidőn annyira fölmelegedett, hogy kezünk a meleget már ki nem állja, 30—40 cm. földréteget rakunk a tetejére. A leföldelés olyan módon történhet, hogy a kazal mellé üres szekeret állítanak, erre deszkákat raknak és a földet egy munkás a bedeszkázott szekérré, egy másik pedig innen a kazalra dobja. Előbb a földnek felét rakjuk a kazalra és ha az néhány nap múlva leülepedett, felhányjuk reá a többi földet is úgy, hogy a teteje domboru legyen és az esővíz könnyen lefolyhasson róla.

A zombolyai eljárással minden takarmányt eltehetünk télre, amelyet zölden már nem etethetünk fel és az őszi esőzések miatt szénává nem szárithatunk.

Lehet azonban a zöld takarmányokat nemcsak föld fölötti kazalokban, hanem ásott vermekben is eltartani. Ily esetben a föld feletti kazal méreteinél keskenyebb, mintegy 3 m. széles és a talajviszonyokhoz mérten, tetszés szerinti mély és hosszú vermet ásunk s ebbe hordjuk az elteendő takarmányt. A takarmányt a verem aljában jól összetiporjuk s amidőn már oly magasságban van, hogy a szekér átjárhat, járassuk át, mely célból a veremnek két hosszú végét rézsút le kell nyesni. A rakást a föld fölött is folytatjuk két méter magasan s ha a fent jelzett megmelegedés beállt, akkor az egész vermet jól beföldeljük.

VEGYESEK.

A jó fejés hatása. Egy Hamburg közelében élő földbirtokos, aki teheneinek (21 tehénnek és azok borjainak) ápolását egy svájci emberre bízta akinek bölcsője tényleg az Alpeselek alján ringott, a jó fejésnek a tehén tejszolgálmányára való hatásáról a következőket írja: Az én emberem már az első napon 15 liternyi tejtöbbletet ért el, amely később majdnem a kétszeresre fokozódott. Hogy ez főként a fejésben való teljes jártasságnak tulajdonítható, amellet szól az a körülmény,

hogy egy napon, amelyen távol volt, 20 literrel kevesebbet fejtek, mint amennyi az előbbi nap átlaga volt. Amellett a fejést a legrövidebb idő alatt játszva végzi el, oly módon, hogy az az állatra nézve jótémény; még a nyugtalan tehenek is már az első alkalommal csendesen állanak. Az állatok kezelése tekintetében is kitűnően vált be; minden csendben történik, úgy hogy azt lehet mondani, hogy az állatokkal barátságos viszonyban van.

A kukoricatermés emelése műtrágyákkal. Az istállótrágyát csak jelentékeny adag műtrágyával pótolhatjuk, mert a kukorica nagyon sok táplálékot igényel díszlésekor. Jó kukoricatermés kimerít egy magyar holdból 80—90 kg. kálit, 20—30 kg. foszforsavat és 45—70 kg. nitrogént. Ehhez képest kell vetni magyar holdanként és pedig koncentrált kénsavas káliból, 200 kg.-ot, szuperfoszfátból 200 kg.-ot és kénsavas ammóniából 150—180 kg.-ot. A trágya költséges, de az eredmény nem marad el. S minthogy a kész művelés a jó és rossz földön ugyanaz, nem célszerű a kukoricát oly helyzetbe hozni, ahol nem találja meg létfeltételeit. Ami az elszórás idejét illeti, arra a tavaszi szántás előtt levő idő alkalmas. Ez a műtrágya kihat erőteljesen a reakövetkező kalászosra is.

A drótféreg elleni védekezés. A drótféreg igen buzgó pusztítója a vakondok; olyan mezőkön, amelyeket a drótféreg ellepett, okvetlenül ajánlatos vakondokat telepíteni. Az a körülmény, hogy a drótféreg leginkább nedves talajra van utalva, a mezőknek rendszeresen ismételt meszezése által való védekezésre vezetnek, ugyanebből az okból alagsövezéssel is segíthetünk valamelyest ellenük. A kálisókkal való érintkezés is kellemetlen rájuk nézve. Egyik szakember azért azt ajánlja, hogy fedjük be a trágyahegyeket a mezőn földdel és arra vastagon szórjunk kainitot. A chilisalétrommal való trágyázásnál is kedvező eredményt értek el a drótféreg ellen, különösen ha a salétromnak kiszórására sortrágyaszórót használunk. A vetés idejére a következő kezelés ajánlatos: A vetőmagot sekélyen hozzuk a földbe, maró mésszel trágyázunk, gyakrabban hámozunk és boronálunk, hogy a varjak és barázda-billegetők stb. felszedjék a drótférget, vagy a férgek a napsugár hatására elszáradjanak, a növényeknek adjunk chilisalétromot, hogy azok gyorsabban haladjanak át a legérzékenyebb időszakon, fogószerek kiszórása, pl. burgonyaszetelek, olajlepény, amelyeket, miután a drótféreg belefúrták magukat, összegyűjtünk és díznókkal feleltetünk.

Rovarkár alapján elengedett állami adó után a községi pótdadó is leirandó. A községi pótdadó a birtokosok által fizetett egyenes államadók arányában vettetik ki s így a községi pótdadónak mérve egészen az illető egyenes állami adó által határozatit meg, aminek természetes következménye, hogy a bejelentett rovarkárok alapján leírásba hozott állami adó után a községi pótdadó is leirandó. Ezen leírást a községi előjáróság hivatalból tartozik teljesíteni.

Szőlőtörköly mint takarmány. Ha a szőlőtörköly q.-ja 2 K. 40 fillérért eladható, akkor leghelyesebb eladni és helyette más takarmányt vásárolni, mert a szőlőtörkölynek takarmányértéke igen csekély, amennyiben a vizes törköly keményítőértéke csak 2,5, a szárítotté 7,5%, holott az őszi szalmáé 11, s a tavaszi szalmáé 17—19%. Téltre való eltartása besavanyítás vagy szárítás útján történik. Ha kevés a törköly, akkor kádban savanyítjuk be úgy, mint a káposztát, vagyis jól letiporva deszkákkal takarjuk le s annyi vizet öntünk reá, hogy a deszkák fölé érjen, nagyban pedig verem-

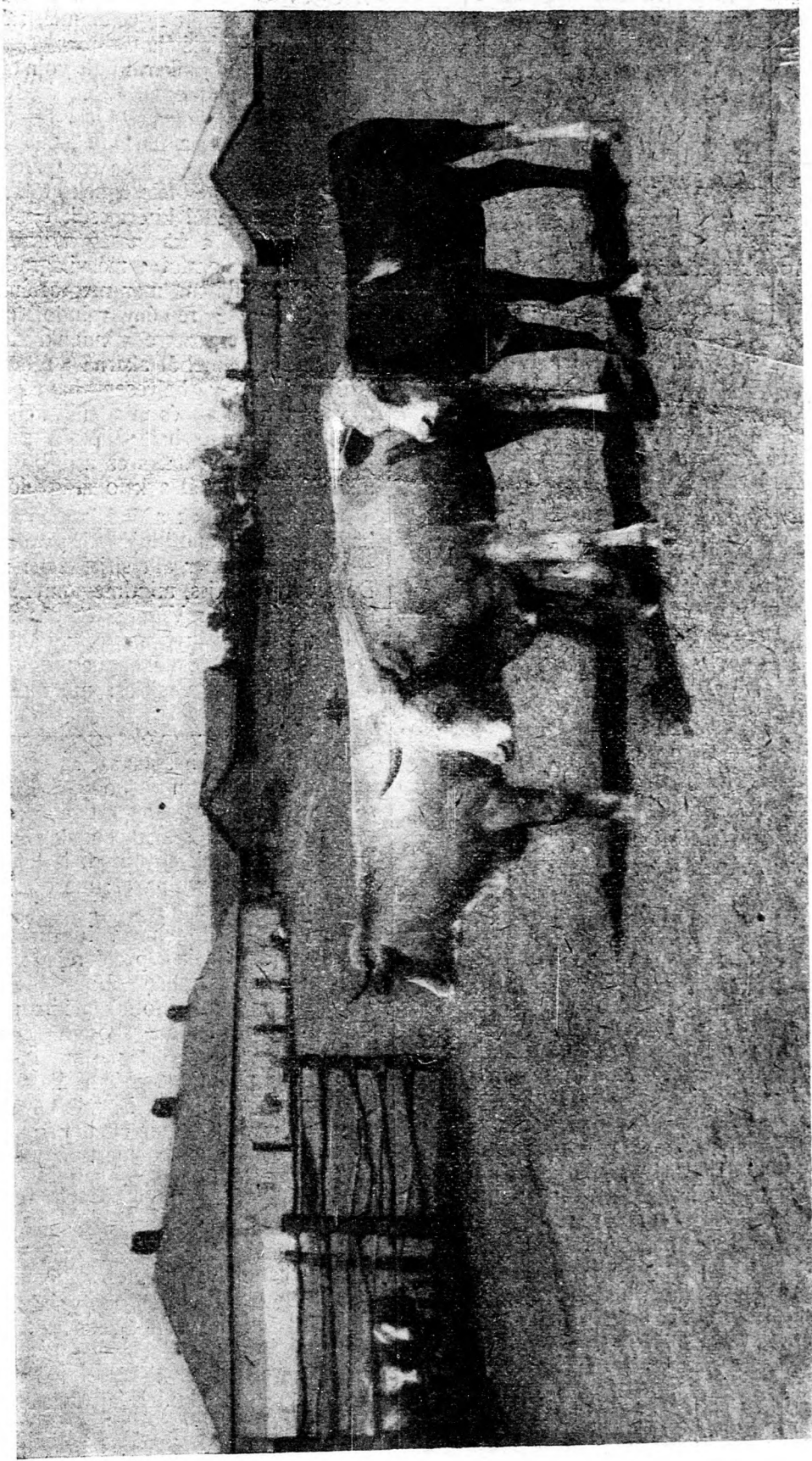
ben savanyítjuk be épp úgy, mint ahogy a zöldségtakarmányt szokás besavanyítani. A szárítás a napon, vagy mesterséges szárítóban történik. Kétéves tinókkal csak 2 kg.-ot tanácsos naponta etetni, mert a szőlőtörköly 2—4% borkósavat tartalmaz, mely hashajtólag hat, de ha pálinkát főznek a törkölyből, akkor 0,2—0,7%-ra apad meg a borkósav, mi miatt 6—8 kg.-ot is kaphat a tinó. Ugyanily, sőt nagyobb mennyiségben etethető fejőstehénnel s hizómarhával s a sertés is képes 1/2 kg.-ot naponta enni. Ha későn fogunk a szőlőtörköly besavanyítása vagy szárításához, akkor megpenészesedik s eceterjedésnek indul, mely esetben már nem etethető, hanem csak a komposztra való.

Burgonya mint hizaló takarmány. Ha a hizómarhát fokozatosan szoktatjuk a nyers burgonyához s ha oly koncentrált takarmányt etetünk vele, mely nem izgatja az emésztőszerveket, akkor 60 kg.-ot etethetünk 1000 kg. élősúlyra s naponta. Izgató koncentrált takarmány pl. a melasz, malátacsira, repcepogácsa, melyek tehát a burgonyaadag mérséklését teszik szükségessé, míg ellenben a lenmagpogácsa, mely sok nyálkát tartalmaz, a burgonyaadag növelését teszi lehetségessé. Bő burgonyaeletéskor továbbá sok és jó szénát is kíván a hizómarha. Ugyanez áll a főtt vagy párolt burgonyáról is, mely kevésbé izgat ugyan, de amelyet a marha kevésbé szeret, mi miatt abból sem képes sokkal többet enni, mint a nyersből.

Lefölözött tej borjúknak. A lefölözött tejet borjúkkal itatni lehet s általában szokásos is ott, ahol lefölözött tejjel rendelkeznek. Ahol kisebb mennyiségű a lefölözött tej, ott inkább már a választás felé járó körülbelül 5—6 hetes borjúkkal szokás azt értékesíteni, amikor is azok 3—4 hónapos korukig is itathatók vele. Ott, ahol a teljes tejjel inkább takarékoskodnak, már 2—3 hetes korában is megkezdik a lefölözött tej itatását. Célszerű a tejnek, ha nem is felforraltatása, legalább is 85 fokra való felmelegítése, mivel a lefölözött tej fokozottabb mértékben tartalmazza a gümőkór csiráit. Ugyancsak ajánlatos a lefölözött tejhez egy kevés lisztet pótlékul hozzáadni. Amennyiben még nagyobb mennyiségű lefölözött tej állna rendelkezésre, úgy azt leghelyesebb malacokkal, lehetőleg hússertés malacaival értékesíteni. A malacok különben is jobban értékesítik a lefölözött tejet, mint a borjúk.

Ártéradóval megterhelt földterületek osztályba sorozása. Ha valamely földterület vizszabályozás, csatornázás vagy más költséges munkával hasznavehetőbbé tétel, ez a körülmény az osztálybasorozás alkalmával nem vétetik figyelembe, ellenben az ily földterületeknek az 1875. évi VII. t.-cz. 6. §-a alapján 15 évi teljes adómentességre van igényük, mely adómentesség ezen idő letelte után is meghosszabbítható. Az ilyen földterületek kataszteri tiszta jövedelmének kiszámításánál figyelembe vétetnek azon terhek, melyeket az árterület mentesítő és a törvény oltalma alatt álló társulatok a védművek karbantartására fordítanak s ezek mint különös gazdasági költségek a rendes gazdálkodási költségekkel együtt a kataszteri tiszta jövedelemből levonásba hozatnak. Tehát mindaddig, amíg az ármentesítő társulat működése tart s az illető földterületre *ártéradó* vettetik ki, ezen adóösszeg levonása utáni fennmaradó kataszteri tiszta jövedelem adóztatandó meg földadóval.

A berni szarvasmarha tenyésztése Magyarországon.

Berni üszők Hunyady József gróf szemesei uradalmaiból.

Hazasíró nóták.

II.

*Sok esztendő múlt azóta,
Bucsuzott a daru, gólya...
Én is akkor bucsut vettem,
Reményekkel utrakeltem,
Utrakeltem.*

*Több tavasz múlt, több nyár, több tél,
Zöldült, sárgult fű s falevél,
Porba hulltak szép remények:
Hazavágyom most közétek,
Most közétek...*

III.

*Zúgó gyarak közelibe,
Nem dalol a fülemile;
Zöld lombja sincs itt a fának,
De itt terem a bubánat,
Hazasíró honfibanat.*

*Föülnek a nagy hajóra,
Hazahívó, édes szóra;
Hívjátok is haza engem,
Ha látnátok senyedv testem,
Összezuzott, árva lelkem.*

*Ha nem hívtok — idegenbe!
Belevetnek egy gödörbe...
Otthon édesanyám, áldott,
Mondj értem egy imádságot.
Egy szomorú imádságot!...*

(Cleveland, Amerika.)

Balázs.

Egy szemtanu október hatodikáról.

A kolozsvári Kossuth-szobor alapjának gyarapítására az ottani szobor-bizottság Kossuth naptárt adott ki, a melynek minden lapja a Kossuth-kultusznak és a szabadságharc eseményeinek van szentelve. Egyik szomorúan érdekes közleménye egy szemtanu följegyzése az október hatodiki gyásznapról; megrázó leírás, amely eddig kiadatlanul hevert Kolozsvárt, az Országos Történelmi Erekllye-Múzeumegyesület kéziratái között. Szerzője valószínűleg kolozsvári Pfenningdorfi őrnagy, aki 1849 októberében az aradi várban raboskodott s közvetlen tanúja volt a tizenhárom vértanú utolsó útjának. A följegyzés így hangzik:

„Nem lehet undorítóbb, sivárabb, szánalmasabb látvány, mint az aradi várnak szélében, hosszában 120 lépésnyi piaca. Néhány árnyékos fájával a korábbi években a lábbadozó betegeknek nagyon jó volt; de most farácskal és becsukott ajtókkal látták el. Az ajtók előtt szomorú, szánalomtól és kétségbeeséstől sápadt arcú emberek egy tömegben, egymás mellett és egymás fölött szorongtak. A fekete rács között úgy tűntek föl, mintha rámában volnának.

Mind foglyok voltak, kik ma nézni akartak egy fölvonulást, melynél nagyon sok gondolhatott rá, hogy majdan főszerepet vihet. A purgatóriumban lévő bün-

bánó lelkeknek lehetett volna tartani őket, kik a pokolban rendezett színjátékot nézik végig.

Október hatodika és reggeli hét óra volt ezen a véres és felejthetetlen napon.

Mindenki feszült figyelemmel, zavart arccal várta a borzadalmas színjátékot.

Még mielőtt kikerültünk volna ehhez a borzasztó színjátékhoz, már ottan állott a kivégzési vezénylet az ugynevezett Hauptwach-Quarrée (főőrségi négyszög) kapuja előtt. Amaz épületnél, mely 13 mártírnak utolsó szállást adott, mely még az apának és fiúnak, szerető férjnek és gyöngéd feleségnek utolsó öleléseit, az utolsó, már halálleheléttől kísért csókot megoltalmazta.

Ottan állott a katonaság töltött fegyverrel: készen tizenhárom áldozatot a másvilágra küldeni. Annyit tudtunk, a mennyi ma már megtörtént. A szerencsétlenek miatt félelem és remény vajudott mindenki belsejében, midőn most egyszerre mindenki ide-oda nézett, mintha szomszédja szeméből akarná a rettenetes meggyőződést kiolvasni, hogy helyesen hal-e? Sajnos! mindenki ugyanazt hallá — és mindenki helyesen. Egy lehangolt dob szívzaggató hangjait! Ez a dob már messziről jelezte az utolsó utat s ez a dob volt az egyetlen, mely nem félt szánalmát a katonaság előtt kifejezni.

Már hallatszottak a halálraszántak lépései, a mint a hatos kapu fölönó hídját elhagyták. Néhány lépés még — és négy ember állt sírja szélén: Lázár, Schweidel, Dessewify és Kiss, mindmegannyi a szabadságharcosok tábornoka. (Lázár Vilmos ezredes volt.)

Halált és törvényt megvetve állottak. Még egyszer végighallgatták ítéletüket, megvetették a halált és férfiasan várták a végrehajtást: méltók magukhoz — és a nemzethez!

Igen szegény vagyok szavakban, hogy csak megközelítőleg is leirhassam azt az érzést, a mely most erőt vett mindnyájunkon és hogy csak félig-meddig is hűségesen lerajzolhassam azt a kifejezést, mely annyi résztvevőnek és szánakozónak az arcán látszott. Ha képes volnék csak egy arcot is leírni, mindeniket hűségesen találtam volna el; mert ez a perc minden arcot egyformára változtatott.

Nem is próbálom meg. Ide írom a tényt és bizonyára mindenkinek képzelőereje le tudja rajzolni magának ezt a rémes pillanatot.

Mint mondám, hallottuk a kimenő tömeg lépéseit a fölönóhidon. Tudtuk, hogy még csak 4—5 percig tarthat és legidősebb, legtapasztaltabb vezéreink megszüntek lenni. Akinek még órája volt, remegve nézte. Így tettek a körülállók is, mintha mindenki mindenét ez órától várná. Már eltelt négy perc. Még lélekzet sem zavarta a csendet, mert négyszáz ember úgy állott, mintha megkövült volna.

Egyszerre — mintegy a földből elővarázsolva — nyargal tova egy postás, egyenesen a Commandó-Quarrée felé véve útját. Érkezését erős szavú kürtjének vög hangjaival jelezte.

A rideg októberi szél, mely hűvössé tette a levegőt, e percben eltépte a felhőzetet az égen és a kék hézagból barátságosan sütött a nap le ránk.

— Kegyelem! — kiáltja el magát valaki közülünk és önkéntelenül siklik el ajkainkról a szó...

De alig hogy kimondtuk ezt a szót... ugyane percben-kilenc, a másodikban három puska ropogása törte meg a csendet.

— Halál! — hallatszott a moraj: oly hangon, mintha azt mondaná: „a többi számára sincs már remény.”

Később mesélték, hogy a három lövész, kinek a szegény Kiss földi életét kellett kioltania, a jelre mozdulatlanul állott. Kiss még ottan térdelt, midőn nagy

Lesben.

sietve újabb parancsot adtak a lövésre: és mielőtt a halálra szánt tudta volna, mi történt, az előtte álló lövészek teljesítették kötelességüket.

Ennek bevégzése után a katonaság a Quarrééhoz tért vissza, melyben még 9 szerencsétlen volt. Egy óra lefolyása előtt már ezek sem lesznek többé az élők sorában. Amazok vesztőhelyéről visszatérve, a porkoláb most ezeknél végezte szolgálatát. Egyenként kivette őket, míglen nyolcan voltak körülötte, kik most is összejöttek, hogy utóljára együtt legyenek. Most a kilencedik után ment, kire két tüdővészes gebével már várt egy talyiga. Kivette most Damjaniehot. Ott jött a becsületesek legbecsületesebbje: mankón. Az öreg „pópa“ vezette, kinek úgy látszik, nem engedelmzett túlhosszu kihallgatást. Lábtörése óta első menetkísérlete és egyszersmind utolsó útja volt ez. Fölsegítették a talyigára; keresztbe tettek egy deszkát és ráültették; melléje ült öreg gyóntatója.

Egy káplár volt hat emberrel beosztva a szekér őrzésére.

A porkoláb a kivégzési parancsnokhoz, Tichi őrnagyhoz ment jelenteni, hogy a menet megindulhat, a mi meg is történt.

A porkoláb Damjanichhoz tért vissza. És mit gondoltok, ki ült az elítélt szekeren? Az emberiségnek mely undorító tagja merészkedett szemtől szembe ülni ezzel a méltóságos fővel? ... Tehát halljátok: ... a hóhér maga! (A brünni Meyer.)

Midőn az emberségtől és kötelességérzéstől eltelt porkoláb (Prohászka Ferenc) ezt meglátta, nem éppen gyöngéd szavakkal rögtön leparancsolta a hóhért és a helyére küldte.

A menet megindult. Katonaságtól körülvéve, kezükön, lábukon bilincsel mentek az áldozatok a vesztőhelyre. Kettesével, mások hármasával mentek egyesegyedül, azaz kezétfogva haladtak: családjukra gondolva. Egy hang, egy vezényszó nem zavarta a gyalogjárók utolsó gondolatait. Zavartalanul tették meg halál-, jobban mondva hóhérujtjokat. Keményen lépkedve mentek. A lelki nyugalom megszerezte és meg is tartotta méltóságos lélekjelenlétüket az utolsó perczig.

Midőn Vécsey gróf meglátta a Maros partjait, föl-emelte eddig gondolatokba merült fejét és fürkészve nézett előre és hátra; — keresett valamit a szemével. Látszott, hogy teljességgel a földből vagy a folyó közepéből akar valamit elővarázsolni; és ez a valami, ez az utolsó még teljesíthető kívánsága — a felesége volt, kit még egyszer akart és remélt látni.

Midőn a parton tovahaladva, a távolban már látszott a vesztőhely és a tág körben hiába keresett, az egyedüli emberhez, kihez még mondanivalója lehetett, lelkészéhez fordult:

— Feleségem megígérte, hogy ma még kijön, hogy hacsak távolról is, még egyszer láthassam; — de bizonyára nem volt elég ereje hozzá, szegénynek!

Lesütötte szemét és tovament szerencsétlen bajtársa nyomdokain. Hiszen mindnyájuknak egy útjuk volt: — a bitófához; egy céljuk: — meghalni; és egy haláluk: — a hóhér kezétől.

Itt állanak most mindnyájan egy sorban; nagy tömeg katonaság előttük és mögöttük, de csak néhány, kevés néző. Ki is akarna önkéntesen tanuja lenni ilyen hallatlan kivégzésnek?!

Miután így minden rendben volt, előbb a bilincset vették le; azután pedig újra fölolvasták állítólagos büntetteiket és az ítéletet. Ez utóbbi, azt hiszem, teljesen fölösleges volt, mert jól tudták, hogy kilencen voltak és az előttük álló ugyanannyi bitófa eléggé hirdette, mi vár rájuk.

Miután ez is véget ért, a szolgálattelvő porkoláb szólalt meg kötelességszerűen és a parancsnokhoz fordulva, mondta:

— Kegyelmet kérek!

Ezt háromszor ismételte, mire mind a háromszor azt a feleletet kapta:

— Csak istennél a kegyelem!

Ugyane percben el is hangzott:

— Hóhér be!

Igy történt eddig a formaiság és most következett a rémes való.

Pölsenberg volt az első, kit a hóhérnak átadtak; első áldozatát a hóhér rögtön különös mohósággal és ördögies készséggel fogadta, hogy megkezdje napi munkáját.

Hóhérekében volt és rövid néhány másodperc után már megszűnt élni.

Igy szabadult meg egyik a másik után a földi lét kínjaitól. Midőn Leiningen gróf lépett a bitófa zsámolyára, néhány szót akart a körülálló néphez és katonasághoz intézni; de már első szava után, a parancsnok jelére az összes dobosok dobolni kezdtek és a hóhérlégenyek siettették munkájukat. Két perc múlva megszűnt lenni.

Míg a hóhér véres munkáját végezte, Damjanich mankójára támaszkodva, Vécsey gróffal barátságosan beszélgetve, föl és alá járt. Megjegyzendő, hogy idáig halálos ellenségek voltak, de a közelgő halál rövid időre elválaszthatatlan barátokká tette, míg a hóhér keze végleg el nem választá őket. Ekkor elbucúztak egymástól, mint előttük mindenik tette; kibékülve, megcsókolták egymást. Erre Damjanich, ki vidámságát az utolsó pillanatig megtartotta, így szólt:

— Na kedves Vécsey, kitől fogsz majd te elbúcsúzni?

Egy lelke mélyéből kitörő nehéz sóhaj volt a gróf felelete.

Most már a nyolcadik is a bitófa alatt állott. Midőn a hóhér nem éppen gyöngéden kezdett bánni a kivégzendő nyakával és mint természetes, a kötéllel szakállát igen kellemetlenül érintette, Damjanich megszólalt:

— Na, hallja maga! — vigyázzon a szakállamra, azt még kikérem magamnak!

Ezek voltak utolsó szavai; mert a hóhér és a legényei gondoskodtak, hogy több megjegyzést ne tegyen.

És most az utolsó is sor került, miután már nyolcan megelözték. Nyolcan már megmutatták a követendő utat és már nyolcan szorították meg utóljára a kezét, annyian mondtak neki utolsó bucsút. Neki most már nincs senkije, aki szívesen fogadná az utolsó Isten hozzádot és szívesen viszonzná. Vécsey gróf volt ez. Még egyszer fájdalmasan körülnézett, levette kabátját, átadta a jelenlevő porkolábnak azzal a kéréssel, adja át a feleségének (amit meg is ígértek neki és teljesítettek is); azután lelkészéhez, Eduárd (Sujánszky Eduárd aradi minorita) atyához fordulva, mondá:

— Itten, főtisztelendő uram, egy kis levelem van felségemhez. (A levélhez egy öntött vaskereszt volt erősítve, melyet halála előtt még egyszer megcsókolt: utolsó csókja!) Kérem adja át neki; csak utolsó érzéseimet és utolsó akaratomat tartalmazza. Itten a zseb-kendőm! Adja át neki és mondja meg, hogy ezzel töröltem le utolsó verejtékceppjeimet. Tartsa meg a mai nap emlékére. Ajánlja szeretetébe még egyszer nevenem leányunkat.

Miután a lelkész mindent megígért, még elvégezte utolsó imáját... és Vécsey is részese lett elődei sorsának.

Igy tehát a hóhér befejezte napi munkáját; a katonaság teljesítette kötelességét. Miután a sáncokon álló

tűzerek eloltották kanócaikat, nekünk újra megengedték, hogy a várban járassunk, még pedig azzal a kegyes megjegyzéssel, hogy mehetünk, a hová akarunk.

Mentünk is. Első utunk volt... sírokat látogatni. Meg akartunk még győződni, hogy talán egy jóságos véletlen nem tartott-e mégis vissza egyet is közülök. Hiszen tudtuk, hogy mindnyájukat kivitték és mégis meg akartuk nézni mi magunk a szobákat. Meg is tettük, de mint a zsidó nők, kik Krisztust keresték, mi is csak az üres szobákat találtuk; ajtók, ablakok tárva nyitva, mintha jeleznék:

— Itten voltak: külön-külön; és most künn vannak mind: együtt.

Most azon gondolkodtunk, hogyan láthatnók meg még egyszer őket. Rájöttünk, hogy a templom tornyáról egy jó látszóval biztosan kivehetők volnának.

A szándékot tett követte. Néhányad magammal útnak indultunk. Ahogy a följáráthoz értünk, egy magas rácsajtó elzárta útunkat, ami azonban meg nem akadályozott tervünk kivitelében. Egyik a másiknak a vállára hágott, míg a legfelsőnek sikerült egy keresztgerendát átkarolni, melyre azután fölhúzódott. Ezután egy harmadik állott oda s a második is följutott és így tovább, míg csak az utolsó maradt lenni; ennek megigértük, hogy a legelső visszatérő őt is fölsegíti. Mert bizony mindegyikünk feje tele volt a legbúsabb gondolatokkal, tele volt a szívünk fájdalommal; duzzadt a keblünk szavaktól, de hallgatott mindenki.

Fönn voltunk. Most meg éppen nehéz volt kívánt célunk elérése, mert meglátni bennünket nem volt szabad, mi pedig látni akartunk, a mi alig volt egymással összegyeztethető, mert a torony fedele még nem volt készen.

Egyik gerendáról a másikra másztunk, egyik veszedelmes helyzetből a másikba jutottunk, mert egy félrelépés — és a mélységbe zuhantunk volna, honnan alig néztünk volna még az ég felé. De ettől meg nem ijedtünk: csak célunk volt szemünk előtt, a halottak lelkünk előtt. Még egyszer látni akartuk őket, a mi végre sikerült is.

Egyenkint mindenikünk egy függőleges gerenda mögé állott, a honnan látta e rémséges képet, melyhez hasonlót festő ecsetje még nem festett és a melyhez hasonlót az idő többé nem hoz.

Már hárman cseréltek helyet, én voltam negyedik a soron. Midőn a végzetes távcsövet szememhez emeltem, kilenc oszlopot láttam és mindegyiken egy-egy lógott halottjaink közül. Tisztán voltak kivehetők és messziről is önkéntelenül három különösen jellemző fej tűnt föl; Török hófehér, méltóságos feje; Vécsey grófé, kinek tulságosan hosszú haja arcát egészen eltakarta; és a Damjaniché, kinek tiszteletgerjesztő arca, ritkaság, hosszú szakállal díszítve, büszkén nézett fölfelé. Mintha azt parancsolná az égnek: tudassa most a világgal, megadta-e beleegyezését az önkény ily rémséges művéhez?

A többi fő, mint minden akasztotté, le és oldalt hajolt. Ő vele — úgy látszott — a hóhér különös játékot űzött, mert a szó szoros értelmében büszkén, nyakát egyenesen tartva nézett fölfelé. Míg a többiek lecsüngő fejökkel ide-oda lógtak a szélben, ő helyt állott, mintha az oszlophoz volna szegezve. A nem túlságosan nagy szél nem bírta meglóditani óriási súlyát.

Istenem! Borzadok, ha rá gondolok. A legrettenetesebb valóság volt, mit valaha láttam.

APRÓSÁGOK.

Az olasz király reggelije. Az olasz király egyszerű és közvetlen egyéniségéről egyáltalában ismeretes. Idevág az alábbi kis történet is, melyet Rómából írnak. A király minden kíséret nélkül ment a hegyek közé vadászni. Órákig járkált a sziklás vidéken, anélkül, hogy zsákmányra akadt volna. Végre sikerült neki egy pompás hímszarvast leterítenie. A megsebzett állat egy szakadékba zuhant. Egy fiatal suhanc, aki a közelben ólalkodott, a király elé lépett és ajánlkozott — a nélkül persze, hogy tudná kivel beszél — hogy a szarvast felhozza a mélyből.

— Jól van — válaszolt a király. — Tehát én megvárlak, amíg visszajössz.

— És mit kapok a fáradságomért, uram?

— Mit kívánsz?

A fiú elgondolkodott és így felelt:

— Egy frankot, meg a reggelijének a felét. Ezzel beérem, uram.

Az egyesység megkötöttet és a fiú csakhamar visszatért a zsákmánnyal. A fiú megkapta az egy frankot és még a reggeli megfelelése volt hátra. Mikor azonban látta, hogy a reggeli fekete retekéből és kenyérből áll, elfintorította az arcát és így szólt.

— Köszönöm, nem kérek belőle. Azt hittem, hogy valami finom urasággal van dolgom és ime a reggelijéből látom, hogy csaknem olyan szegény fickó, mint én.

KÉPÜNKHÖZ.

A berni szarvasmarha Magyarországon. Körülbelül egy évszázadra kell visszamennünk, ha a külföldi — főleg svájci eredetű pirostarka — szarvasmarha fajtát behozatalának idejét kutatjuk, de főként csak az utolsó 3—4 évtizedben kezdett el rohamosan szaporodni és a magyar fajta szarvasmarhát mindinkább kiszorítani a tenyésztésből. Igaz, hogy ezeknek a külföldi fajtáknak sok előnyös tulajdonsága indokolta teszi tenyésztésüket, de soha sem szabad elfeledni a magyar marha kiváló jó tulajdonságait sem. Míg a magyar-erdélyi szarvasmarhát a rendkívüli edzettség, munkabírási, igénytelenség jellemzi, addig a behozott külföldi fajtákról ez nem mondható, sőt legnagyobb része kényes, nagy igényekkel a takarmányozás és tartás iránt. Ez a hátrányos oldala megvan úgy a simmenthali, mint a pinzgauai fajtának. Javítottak ugyan e tekintetben a keresztezéssel, újabban azonban egy szintén Svájc-ból származó fajtát kezdenek nagyobb mérvben tenyészteni és ez az úgynevezett berni fajta. A berni szarvasmarha jóval edzettebb, mint bármely más pirostarka, igaz ugyan, hogy kissé lassabban fejlődik és kisebbtestű marad, mint a simmenthali, de jó tejelő képessége és edzettsége előbb felsorolt hátrányokért kárpótol. Rendesen sötét meggyszín-vörös színű, kisebb fehér foltokkal, s ez idő szerint még különösen nagyobb gazdaságok tenyésztik igen szép eredménynyel, de mindinkább terjed az egész országban. Egyike a leg hírnevesb berni tenyészeteknek a Hunyadi József gróf szemesi uradalmában van. A tenyésztés 1860-ban alapított s azóta állandóan tiszta vérben tenyésztik. A tenyészcél tenyészállatnevelés és tejtermelés. A teheneiket naponta kétszer fejik és az évi tejhozam 2—3 ezer liter darabonkint.

A múlt számunkban megjelent XIII. Alfonzó spanyol király képe akkorról való, midőn a trónra lépett.

Szerkesztői üzenetek.

Kele I., Szent-László. Miután mint írja, a lap két példányban jár, az egyiket beszüntettük és előfizetését jövő év április hó végéig előjegyeztük. — **H. G.** A hiányzó számot elküldtük.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárocsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezeté jelentése 1908 október 6.

Budapesti Központi Vásárocsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1·20—1·40 K., helybeli borjúhús 1·40—1·50 K., sertéshus 1·12—1·16 K., szalonna füstölt 1·36—1·44 K., szalonna, olvasztani való 1·28—1·28 K., háj 1·30—1·32 K., sertésszír 1·44—1·48 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1·80—2·— K., hazai sonka 1·40—2·— K. szalámi 3·20—3·40 K.

Baromfi-félék: ———— K., rántani való csirke 1·50—2·20 K., sütni való csirke 3·——3·40 K., kacsa, hizott 5·—8·— K., lud. hizott 10·—16·— K., pulyka, hizott ———— K. páronkint. Vágott hizott liba 1·32—1·50 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1·40—1·60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendőek). Buza 23·50—24·20 K. Rozs 19·10 K-tól 19·20 K-ig. Árpa 15·60 K-tól 15·70 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 16·30—16·60 K. Tengeri 17·30—17·40 K. **Teavaj:** (centrifugált) 1·80—2·— K., főzővaj 1·40—1·50 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 18—20 fillér.

Tojás: bácskai 86·—88·— K., erdélyi apróbb áru 84—86 K. lánánként (1440 drb). Apadt ———— K., meszes ———— K.

Zöldseggfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 6·40—7·20 K., rózsás 5·—6·— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ———— K., mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	35·20	34·40	32·60	33·—	32·40	31·80	31·—	28·40 —

Takarmányvásár. Réti széna 7·60—9·80, muhar 8·40—9·60 zsup-szalma 6·60—7·—, alomszalma 6·20—6·60 K.

A „FÜGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Pályázati hirdetmények.

Versenyárgyalási hirdetés kavics és terméskő szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1909. és esetleg a következő 1910. és 1911. évben évenként szükséges, mintegy 32,000 m³ felépítményi darabolt, 2000 m³ 3—4 cm. útépítési kavics, 2300 m³ válogatott nagydarabú, 2600 m³ közepnagyságú és 2000 m³ kisebb dar bú terméskő, továbbá 1600 m³ közuzalék (mint fedőanyag) szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes föltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségeénél megszerezhető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségeinél megtekinthető; ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából 50 fillér egységáron megszerezhetők.

Postai szállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ívenként 1 koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlatok és az ívenként 30-filléres magyar okmánybéllyel ellátott ajánlati felhívások ezen külcimmal: „Ajánlat a 29,117.08. számú pályázati hirdetményben kiírt anyagokra” 1908. évi november hó 5-ik napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez benyújtandók, vagy postán beküldendők.

Fentirt napon déli 12 órakor a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségeénél az ajánlatok fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1908. év november hó 4-ik napjának déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Azon felek, kik a postatakarékpénztár cheque-forgalmában bent

vannak, a bánatpénzt a postatakarékpénztár útján is letehetik. Az ajánlatban a bánatpénz letételének megtörténte megemlíendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó, hanem igazolásul csak a bánatpénz feladását bizonyító postai feladó levény, vagy esetleg a letéti jegy másolata melléklendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt javított, vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előírt bánatpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Aradon, 1908. szeptember hó.

Az üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság, a magyar királyi államvasutak vonalain, illetve műhelyeiben 1909. és esetleg 1910. évben szükséges kefe-kötőárú anyagok, nevezetesen különféle ecsetek és kefék szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok egy évi mennyiségét feltüntető ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás az alulírott igazgatóság „Anyag- és leltárbeszerzési szakosztály”-ánál (Budapest, VI. ker. Andrassy-út 73. sz. II. emelet 43a. ajtószám alatt) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, ívenként egykoronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok az ívenként 30-filléres magyar királyi okmánybéllyel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt, sértetlen borítékban elhelyezve, a cég pecsétjével lepecsételve legkésőbbben folyó évi október hó 22-én, déli 12 óráig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók vagy posta útján oda küldendők,

Az ajánlat borítékba e felirással látandó el:

„Ajánlat 237030/1908. számhoz”.

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek egy évi értékének 5% o-a, legkésőbbben f. évi október hó 21-én, déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti központi főpénztáránál, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban teendő le.

Bánatpénz nélkül vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tétetnek, vagy amelyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül, továbbá le nem zárt és le nem pecsételt s nem sértetlen borítékban nyújtatnak be, vagy távirati úton érkeznek, végül pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni. Budapest, 1908. szeptember hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

4140/1908. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A földmívelésügyi m. kir. miniszter úr folyó évi 37301/X—1. számú magas rendelete folytán alulírott erdőhivatal, a kir. kincstár tulajdonát képező

viskvárhegyi fürdőtelep eladása

végezt **folyó évi október hó 22-én d. e. 10 órakor** a bustyaháza m. kir. erdőhivatal hivatalos helyiségében írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos, nyilvános szóbeli versenyárgyalást hirdet. Írásbeli ajánlatot tevők az árverési feltételeket szintén aláírni tartoznak.

Kikiáltási ár 56228 (ötvenhatezerkettőszázhuszonnyolc) korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10% o-a.

Az árverési és szerződési feltételek alulírott erdőhivatalnál bármikor megtudhatók s illetve írásban, díjmentesen megszerezhetők.

Elkésett, valamint utóajánlatok és táviratok figyelembe nem vétetnek.

Bustyaháza, 1908. évi szeptember hó.

M. kir. erdőhivatal.

1900. évi párisi világiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szá. u.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földművelésügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája
Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN
VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legelőkételesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírással mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban
Budapest, Üllői-ut 25.

„Mosoni Drill“ sorvetőgépeket, borsajtókat stb. szállít:

„KÜHNE“

mezőgazdasági gépgyár r.-t.
MOSONBAN.
Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körut 57/a.

II. AZ ŐSZI IDÉNYRE

mindennemű talajmivelőeszközöket:
„Bippart“ altalajekéket
„Tornadó“ kukoricaszártépőgépeket
és egyéb takarmánykészítőgépeket

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

meleyek idei második sorozata folyó évi szeptember 30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben; valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznikografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltnék.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.940.— kor.
Tartalékok	-----	784.760.18 kor.
	Összesen	2.755.104.16 kor.

1901. évi fölség	-----	90.849.— kor.
1902. évi fölség	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölség	-----	109.831.73 kor.
1904. évi fölség	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölség	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölség	-----	39.248.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyanzintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

76319/IV. sz. 908. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A vizaknai m. kir. állami sósgyógyfürdő telepen épült új szálloda- és vigadó-épületek bebutorozása és felszereléséhez szükséges kellékek szállítására

a földmivelésügyi m. kir. miniszterium versenyárgyalást hirdet. A szállítandó cikkek munkanemek szerint következő csoportokba vannak foglalva:

I. Kosárfonási butorok (előírányszat)	-----	1230 K
II. Asztalos és kárpitos munkák (előírányszat)	-----	79538 „
III. Függyönyök és szőnyegek (előírányszat)	-----	13800 „
IV. Fehérneműek (előírányszat)	-----	22786 „
V. Különbféle felszerelési tárgyak (edények, üveg-neműek stb.)	-----	2881 „
VI. Villamos világítótestek	-----	6020 „

A versenyárgyalás feltételei a következők:

1. A versenyárgyaláson részt vehet minden szakértő hazai iparos, illetve kereskedő, aki hivatása gyakorlására törvényes képesítéssel bír. Ily képesítés hiányában a vállalkozó köteles megnevezni képesítéssel bíró meghatalmazottját és annak képesítését igazolni.

2. Az ajánlatok akár az egyes munkacsoportokra, akár az összes munkanemekre tehetők, azonban ajánlattevők tartoznak egységárait részletezve a rendelkezésükre bocsátandó költségvetésbe beírni és az így nyerendő vállalati végösszeget a szintén rendelkezésükre bocsátandó ajánlati lapba bejegyezni.

3. Ezen célra csak a kibocsátott költségvetések és ajánlati lapok használhatók, amelyek a m. kir. földmivelésügyi miniszterium gazdasági műszaki hivatalában (Budapest, V., Vécsey-utca 3. sz., IV. em.) a hivatalos órák alatt d. e. 9—2-ig, valamint Vizaknán a fürdőfelügyelőségénél szerezhetők be.

Ugyanezen helyeken a hivatalos órák alatt a butorok tervei, a szállítási feltételek és szerződési minták is megtekinthetők és a butortervek 5 K összegért megszerezhetők.

4. Az ajánlott cikkek ára Vizakna fürdőbe szállítva és a helyszínén jókarban átadva értendő.

5. A szállítás és átvétel legvégső határideje 1909. évi március 31-éig.

6. Munkadó különös súlyt helyez arra, hogy az összes cikkek magyar anyagból s magyar gyártmányúak legyenek és a szállítandó cikkek minták adassanak be.

7. Oly ajánlattevők, akik a gazdasági műszaki hivattal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni.

8. Ajánlattevők tartoznak az ajánlatuk értékének 5%-át bántpénz gyanánt letenni bármely m. kir. állami vagy adóhivatali pénztárnál és pedig készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban és letéti nyugtát ajánlatukhoz csatolni.

9. Az ajánlatok szabályszerűen lezárt és lepecsételt levelekben vagy közvetlenül vagy posta útján adandók be a földmivelésügyi miniszterium gazdasági műszaki hivatalánál (Budapest, V., Vécsey-utca 3. sz., IV. em.) 1908. évi október hó 27-én d. e. 11 óráig.

Elkésett vagy utóajánlatok nem fogadtnak el.

10. A beérkezett ajánlatok 1908. évi október hó 27-én déli 12 órakor bontatnak fel a gazdasági műszaki hivatalban (Budapest, V., Vécsey-utca 3.), mely alkalommal ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői részt vehetnek.

11. Az ajánlatok fölött a döntés 1908. évi november 27-én megtörténik s ezen időig ajánlattevők kötelezettségben maradnak.

12. Munkaadó fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, az árakra való tekintet nélkül, szabadon választhasson.

Budapest, 1908 szeptember 24-én.

741

A m. kir. földmivelésügyi miniszter.